

Міністерство освіти і науки України
Рівненський державний гуманітарний університет

МАТЕРІАЛИ
VII Міжнародної
науково–практичної конференції
студентів та молодих науковців
„НАУКА, ОСВІТА, СУСПІЛЬСТВО
ОЧИМА МОЛОДИХ”

Частина 1. Психолого-педагогічний напрям

15 травня 2014 року
м. Рівне

ББК 72
УДК 001+37+316.3
Н-34

**НАУКА, ОСВІТА, СУСПІЛЬСТВО ОЧИМА
МОЛОДИХ: Матеріали VII Міжнародної науково–
практичної конференції студентів та молодих
науковців. Частина 1. Психолого-педагогічний
напрям. - Рівне: РВВ РДГУ.- 2014.- 196 с.**

Програмний комітет:

- Постоловський Руслан Михайлович – кандидат історичних наук, професор, ректор РДГУ– голова оргкомітету;**
- Поніманська Тамара Іллівна – кандидат педагогічних наук, професор, проректор з наукової роботи РДГУ – заступник голови оргкомітету;**
- Батишкіна Юлія Валеріївна – кандидат технічних наук, доцент– заступник голови оргкомітету;**
- Войтович Ігор Станіславович – доктор педагогічних наук, професор;**
- Гон Максим Мойсейович – доктор політичних наук, професор;**
- Павелків Роман Володимирович – доктор психологічних наук, професор;**
- Петрівський Ярослав Борисович – доктор технічних наук, професор;**
- Сяський Андрій Олексійович – доктор технічних наук, професор;**
- Воробйова Ірина Анатоліївна – кандидат педагогічних наук, доцент;**
- Галуха Любов Юріївна – кандидат історичних наук, доцент;**
- Дичківська Ілона Миколаївна – кандидат педагогічних наук, професор;**
- Мельник Віра Йосипівна– кандидат географічних наук, доцент;**
- Мороз Ігор Петрович – кандидат технічних наук, доцент;**
- Павлова Наталія Степанівна– кандидат педагогічних наук, доцент;**
- Сілкова Галина Василівна – кандидат педагогічних наук, доцент;**
- Ставицька Олена Григорівна – кандидат психологічних наук, доцент;**
- Суржук Тетяна Борисівна – кандидат педагогічних наук, доцент;**
- Черніговець Тетяна Іванівна – кандидат педагогічних наук, доцент;**
- Черній Алла Леонідівна – кандидат політичних наук, доцент;**
- Хижнякова Надія Олександрівна – кандидат економічних наук, доцент.**

Рекомендовано до друку Вченою радою Рівненського державного гуманітарного університету (протокол №9 від 25.04.2014 р.)

Виходячи з результатів констатувального етапу дослідження, виникла потреба в організації роботи, яка б сприяла формуванню самостійності в дітей старшого дошкільного віку. Нами була розроблена програма формування самостійності як базової якості особистості дітей старшого дошкільного віку з урахуванням певних психологічних факторів та вікових особливостей дітей даної групи. Вона включала систему занять з образотворчої діяльності, бесіди, щодо мотивації до самостійності дітей. Система занять була спрямована на розвиток мотиваційно-цільового, змістово-виконавського, процесуально-регулятивного та оцінно-результативного компонентів. В кожному занятті поєднувалися декілька компонентів, що сприяло всебічному розвитку дітей старшого дошкільного віку. На заняттях все частіше проявлялося бажання працювати над роботою самостійно. На бесідах діти детальніше дізнавалися про значення самостійності, і що означає бути самостійним. Формувальний етап дослідження засвідчив, що у дітей старшого дошкільного віку значно зріс інтерес та мотивація до самостійної художньої діяльності. Результати контрольного обстеження показали, що кількість дітей з високим рівнем самостійності збільшилася на 20 %, і в цілому склала 30 %, з середнім 50 %, з низьким – 20 % дітей. В той час як результати контрольної групи залишалися майже незмінними. Високий рівень виявився у 20 % дітей, середній у 35 %, і низький у 45%.

Таким чином, спираючись на результати проведеного дослідження, можна стверджувати про ефективність запропонованої нами методики. Про це свідчать якісні показники рівнів самостійності у дітей старшого дошкільного віку. Порівняльний аналіз результатів дослідження експериментальної та контрольної груп свідчить про ефективність застосування запропонованої розвивальної системи формування самостійності як базової якості особистості дітей старшого дошкільного віку засобами образотворчої діяльності.

Список використаних джерел

1. Базовий компонент дошкільної освіти / Науковий керівник: А. М. Богуш, дійсний член НАПН України, проф., д-р пед. наук; Авт. кол-в: Богуш А. М., Бельська Г. В., Богініч О. Л., Гавриш Н. В., Долинна О. П., Ільченко Т. С., Коваленко О. В., Лисенко Г. М., Машовець М. А., Низковська О. В., Панасюк Т. В., Піроженко Т. О., Поніманська Т. І., Сідельнікова О. Д., Шевчук А. С., Якименко Л. Ю. – К.: Видавництво, 2012 – 26 ст.
2. Григор'єва Г. Г. Развитие дошкольника в изобразительной деятельности: учеб. пособие для студ. высш. пед. учеб. завед. / Г. Г. Григор'єва – М.: Academia, 1999. – 344 с.
3. Удина Е. Н. Диагностика самостоятельности дошкольников в изобразительной деятельности. – Севастополь, Рибест, 2008. – С. 44.
4. Удіна О. М. Проблема виховання самостійності дітей дошкільного віку: теоретичний аспект // Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді: Зб. наук. праць. Вип. 6. – Кн. 1. – Київ, Житомир, ЖДУ, 2004. С. 145- 151.
5. Сухорукова Г. В. Образотворче мистецтво з методикою викладання в дошкільному навчальному закладі / Г. В. Сухорукова, О. О. Дронова, Н. М. Голота, Л. А. Янцур; за заг. ред. Г. В. Сухорукової. – [3-е вид., переробл.]. – К., Видавничий дім «Слово», 2013. – 376 с.: іл.

ДО ПИТАННЯ ІСТОРІЇ ГЕНДЕРНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ В РЕСПУБЛІЦІ ПОЛЬЩА

Павловська В. В., аспірантка

**Петренко О. Б., доктор педагогічних наук, професор
Рівненський державний гуманітарний університет**

Важливим кроком до успішного впровадження змін в вищій освіті є формування новітнього підходу – гендерного підходу. Педагогіка як наука в Республіці Польща знаходиться в стадії включення гендерного підходу в теорію, методологію та в область емпіричних досліджень. Існуючий стан розвитку гендерних досліджень дозволяє говорити про особливий, новітній теоретичний напрямок в науці. Власне, в педагогіці гендерний підхід орієнтований на формування гармонічних, вільних від гендерних стереотипів особистостей.

У правовому полі Європейського Союзу існує поняття *комплексного гендерного підходу (gender mainstreaming)*, який був затверджений в Декларації Комітету міністрів з питань рівності між жінками та чоловіками [3]. Декларація рекомендує державам-членам ЄС здійснювати політику гендерної рівності. До того ж, визначаються концептуальні межі та методологія, відбувається ознайомлення з позитивним досвідом. Країнам-членам та країнам-кандидатам ЄС рекомендується конкретні заходи щодо утвердження реальної гендерної рівності в різноманітних сферах життя: рівноправну участь в політичному, економічному, соціальному та культурному житті, захист індивідуальних прав на гендерне самовизначення, доступ до всіх рівнів освіти, в тому числі свобода вибору форми освіти та типу професійної підготовки, дотримання прав та обов'язків батьків по відношенню до дітей, запобігання насиллю в сім'ї, рівний доступ до всіх професій та інформацій.

Як зазначають польські дослідники, твердження про те, що гендерні студії в Польщі розпочалися лише після падіння соціалізму в 1989 р., є міфом [4]. В дійсності освітня діяльність в цьому напрямку, як формально, так і не формально, розпочалась ще на початку 80-х років ХХ століття, що було викликано розширенням контактів між польськими та західноєвропейськими феміністськими організаціями. В 1983 р. Р. Сіменська відкрила перший соціологічний семінар, що був присвячений проблемам гендерної політики в освіті, в інституті соціології Варшавського університету. Цей семінар став поштовхом для подальшого дослідження нових для польської педагогіки та суспільного життя взагалі, ідей. Через декілька років подібні ідеї стали предметом вивчення і в Ягелонському університеті Кракова [4].

Польща в цей час опинилась в досить складному становищі, яке з одного боку вимагало надолуження досвіду європейських сусідів, до спільноти яких держава прагнула долучитись, з іншого боку розпочався процес відродження традиційного польського канону з консервативним домінуванням католицької церкви. Цей процес призвів до виникнення певного протиріччя, яке підсилювалось трансформаційним шоком, глобалізаційними процесами, масштабним впливом західноєвропейської культури [8].

Інституалізація гендерних досліджень тривала в 90-х роках. В 1992 році в університеті Лодзя був заснований дослідницький центр для жінок, а в 1993 р. в університеті Адама Міцкевича в Познані було організовано міждисциплінарний семінар "Жіночі дослідження". В 1996 р. в інституті прикладних соціальних наук Варшавського

університету було відкрито перший в країні післядипломний курс присвячений гендерним питанням в культурі, курс вели професори Б. Чолуй та М. Фушара.

При Комітеті Наукових Досліджень (Komitet Badań Naukowych) був створений Управляючий Комітет "Жінки в науці". Комітет зобов'язаний моніторити положення жінки в науці та здійснювати заходи щодо поширення знань про гендерних підхід у вищій школі. За останніми даними Комітету число жінок, що отримали гранти та стипендії, зросло з 17.4% у 1993 до 44.9% у 2008 [7, с. 11].

В 1997 р. в Кракові була проведена конференція "100 років жінок в польських університетах". В 1992 р. професор С. Амстердамські заснував школу соціальних досліджень в інституті філософії та соціології Польської академії наук, яка пропонувала магістерський ступінь та докторантську програму в сфері гендерних досліджень.

Всі ці програми головним чином зосереджувались на впровадженні західноєвропейських ідей та досвіду в новій для Польщі галузі знань [4]

В кінці 90-х років – на початку 2000-х нові програми з гендерних досліджень були засновані в Ягелонському університеті, у Вроцлаві, при Польській академії наук. Ці програми пропонували магістерський ступінь в широкому спектрі наукових напрямків, внутрішня різноманітність та інтердисциплінарність призвели до появи численних нових теорій, в тому числі і в освітній галузі.

Сьогодні програми гендерних досліджень в Польщі пропонуються головним чином в якості післядипломних або аспірантських курсів (тривалістю два – чотири семестри), які організуються на факультетах соціальних наук або гуманітарних відділеннях університетів. Деякі факультети гуманітарних та соціальних наук в державних і приватних університетах пропонують курси вищої освіти, присвячені гендерним питанням, питанням рівності між жінками та чоловіками, а також формуванню та функціонуванню стереотипів за ознакою статі, раси, класу та інших відмінностей [5].

Виважена політика держави із впровадження гендерного підходу в освітньому процесі вже призвела до певних результатів. Слід зазначити, що польській освіті вдалося вийти на показники, які свідчать про досить стабільні можливості представниць жіночої статі в сфері здобуття наукових ступенів та професорських посад [2, с. 119].

Навіть в технічних спеціальностях, які традиційно вважаються "хлопчачими", спостерігається позитивна тенденція зростання кількості представниць жіночої статі. Станом на 2010/2011 рік відсоток студентів жіночої статі в університетах Польщі був таким: Варшавський Технологічний Університет – 30%, Познанський Технічний Університет – 24%, Лодзинський Технічний Університет – 36%, Гданський Технічний Університет – 38%, Вроцлавський Технічний Університет – 28%. Лише в Технічному Університеті в Радомі навчалось 56% дівчаток. Хоча і в ньому відсоток студенток на факультетах електронної інженерії, механіки та інформаційних технологій значно нижче. Однак, зазначимо, що спостерігається тенденція до збільшення відсотку дівчат-студенток в технічних вузах країни в середньому на 3-4% в рік [6, с. 23].

На думку деяких вчених, сам принцип викладання, наприклад, математичних дисциплін за останні тридцять років значно змінився, що викликає більш активним залученням дівчат до вивчення природничого циклу. Відбувається своєрідна "реконструкція" із зсувом перспективи від чоловічого до жіночого погляду на певні проблеми, що може змінити фундаментальні категорії, методологію та принципи навчання математики. Креативність дівчат у галузі природничих наук може дещо відрізнятись від хлопців за напрямком, але між ними немає істотної різниці [6, с. 654].

Гендерна парадигма в системі освіти сучасної Польщі передбачає впровадження гендерної складової як системоутворюючої в організацію творчо-розвивального середовища на всіх рівнях освітньої системи (дошкільної, середньої, вищої та післядипломної); підвищення гендерної культури населення через систему психолого-педагогічного всеобучу; створення системи дистанційної освіти з метою поширення гендерних ідей у спільному полікультурному та інформаційному просторі; участь у інформаційних кампаніях щодо запобігання та системної протидії гендерному насильству [1].

Проведений короткий аналіз вказує на те, що гендерні дослідження в Республіці Польща беруть початок у 80-х роках ХХ століття, на зламі століть вони стали невід'ємною складовою офіційної державної політики в галузі освіти зокрема досягнуті певні успіхи та намічені шляхи подальшого розвитку. Досвід Польщі у впровадженні гендерної освіти може стати у нагоді при модернізації української системи освіти.

Список використаних джерел

1. Андрушкевич Ф. Польський "освітній прорив" та його значення для українських освітніх інновацій / Ф. Андрушкевич // Вища освіта України. – 2010. – № 4. – С.103–108.
2. Разработка гендерной статистики: учебное пособие. – Женева : ООН, 2010. – 204 с.
3. Gender Mainstreaming : Report of the Economic and Social Council for 1997 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.un.org/womenwatch/daw/csw/GMS.PDF>
4. Grabowska M. Betwween gender studies and gender ideology. Gender education in Poland. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.pl.boell.org/downloads/Magda_Grabowska_gender_education.pdf
5. Mrozik A. Gender studies in Poland: prospects, limitations, challenges / Agnieszka Mrozik. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://genderstudies.pl/wp-content/uploads/2010/01/Agnieszka_Mrozik_Gender-studies-in-Poland.pdf
6. Porębska A. Gender as a factor determining the choice of technical studies / A. Porębska, S.A. Mitkowski, A.M. Dąbrowski & P. Zegarmistrz. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.wiete.com.au/conferences/2wctee/papers/04-14-Porebska-A.pdf>
7. Siemieńska R. Gender and grants for research in Poland / Renata Siemieńska. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://ec.europa.eu/research/science-society/document_library/pdf_06/poland-research-funding_en.pdf
8. Szczuka K. Is gender worth studying? – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.english.pan.pl/images/stories/pliki/publikacje/academia/2010/25/str_12-15_szczuka.pdf

ЗМІСТ

Молодий педагог

Баліка Л. М. РОЛЬ ШКІЛЬНОЇ БІБЛІОТЕКИ У ФОРМУВАННІ ІНТЕРЕСУ ДО ЧИТАННЯ У ШКОЛЯРІВ (60-80 РР. XX СТ.).....	3
Банацький О. І., Галатюк Ю. М. ВИВЧЕННЯ ЗАКОНІВ ПОСТІЙНОГО СТРУМУ У ФОРМІ НАВЧАЛЬНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ	4
Баско Н. О., Бричок С. Б. ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ЕМПАТІЙНОСТІ В МОЛОДШОМУ ШКІЛЬНОМУ ВІСЦІ ..	6
Бігузас М. Й., Яковичина Т.В. ТЕАТРАЛЬНА ПЕДАГОГІКА ЯК ФАКТОР РОЗВИТКУ ТВОРЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПЕДАГОГА	8
Близнюк А.О., Пальчевський С.С. АКМЕОЛОГІЧНИЙ ПІДХІД ДО ТРУДОВОГО ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	9
Бурчик Ю.В., Боровець О.В. ОСОБИСТІСНО-ОРІЄНТОВАНА СТРАТЕГІЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ВЗАЄМОДІЇ	11
Васильюк А., Кирильчук Ю.В. ЕКОНОМІЧНА ПІДГОТОВКА УЧНІВ СТАРШИХ КЛАСІВ НА ЗАНЯТТЯХ З ПРОФІЛЬНОГО НАВЧАННЯ ТЕХНОЛОГІЧНОГО НАПРЯМКУ	12
Веремчук Ю. В., Павлюк Т. О. ФОРМУВАННЯ ЕЛЕМЕНТАРНИХ МАТЕМАТИЧНИХ УЯВЛЕНЬ В ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З ВИКОРИСТАННЯМ КОМП'ЮТЕРНИХ ІГОР	14
Гайдиш Є. О., Дичківська І.М. ПІДГОТОВКА ДІТЕЙ ДО ШКОЛИ В УМОВАХ НАВЧАЛЬНО – ВИХОВНОГО КОМПЛЕКСУ	15
Галатюк М. Ю. ФОРМУВАННЯ ПРОДУКТИВНОГО ДОСВІДУ МОДЕЛЮВАННЯ НАВЧАЛЬНО-ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У СТРУКТУРІ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПРИРОДНИЧИХ ПРЕДМЕТІВ.....	17
Галатюк Т.Ю. ТЕХНОЛОГІЧНИЙ МЕХАНІЗМ РОЗВИТКУ ЕКСПЕРИМЕНТАТОРСЬКОГО КОМПОНЕНТА ПРЕДМЕТНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ ФІЗИКИ	19
Гамза А. В., Коваль Г. П. КОМПЛЕКСНИЙ АНАЛІЗ ТЕКСТУ ЯК ОСНОВА РОЗВИТКУ МОВНИХ І МОВЛЕННСВИХ ЗНАНЬ І УМІНЬ УЧНІВ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ	20
Генсіцька-Антонюк Н. О. ОСНОВНІ АСПЕКТИ ТЕОРІЇ ПІДРУЧНИКА ТА ПІДХОДИ ДО РОЗРОБКИ ДИДАКТИЧНИХ ЗАСАД СТВОРЕННЯ ПІДРУЧНИКІВ З МАТЕМАТИКИ	22
Глова І.В., Дупак Н.В. СУЧАСНИЙ СТАН РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ І СІМЕЙНОГО ВИХОВАННЯ МОЛОДШОГО ШКОЛЯРА	24
Гнедко Н.М. ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ З ВИКОРИСТАННЯМ ЗАСОБІВ ВІРТУАЛЬНОЇ НАОЧНОСТІ	25
Головачик Ю.С. РОЗВИТОК МОВЛЕННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ НА УРОКАХ ЧИТАННЯ	27
Гречин О.М., Яковичина Т.В. ОПОРА НА ЖИТТЄВИЙ ДОСВІД – ОСНОВА ГУМАНІСТИЧНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИКИ М.І.ПИРОГОВА	28
Гринда І.П., Гринькова Н.М. ГЕНДЕРНЕ ВИХОВАННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ	30
Гринькова Н.М. ТЕХНОЛОГІЯ ФОРМУВАННЯ МОРАЛЬНОЇ ВИХОВАНOSTІ УЧНІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ ..	32
Гриценко Я.Г., Янцур М.С. МЕТОДИКА ПРОВЕДЕННЯ ПРОФОРІЄНТАЦІЙНОЇ ПСИХОДІАГНОСТИКИ УЧНІВ СТАРШИХ КЛАСІВ У ПРОЦЕСІ ПРОФІЛЬНОГО НАВЧАННЯ («КУЛІНАРІЯ») З ВИКОРИСТАННЯ КОМП'ЮТЕРНИХ МЕТОДИК	34
Дмитрів М.В., Твердохліб І.А. ВИКОРИСТАННЯ ХМАРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ОСВІТІ	35
Дорогій О. А., Поніманська Т. І. ФОРМУВАННЯ ОБРАЗУ СІМ'Ї У ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ..	37
Дякевич К.І., Шевців З.М. ВИКОРИСТАННЯ СУЧАСНИХ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ТА ЗАСОБІВ НАВЧАННЯ УЧИТЕЛЕМ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ В УМОВАХ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ	39
Жохова М.І., Козіцька О.А. ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ ГРАМАТИЧНИХ УМІНЬ У МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ..	39
Завадська К., Павлюк Т.О. ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОМУ ПРОЦЕСІ ДОШКІЛЬНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ	40
Закалевіч Ю.О., Косарева О.І. ФОРМУВАННЯ У МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ АДЕКВАТНОГО СТАВЛЕННЯ ДО СТАТЕВОГО ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ	41
Зубок М.О., Давнюк С.В. ВИКОРИСТАННЯ ЕЛЕМЕНТІВ ІНТЕРАКТИВНОГО НАВЧАННЯ ПРИ ВИВЧЕННІ ГРАМАТИКИ В МОЛОДШИХ КЛАСАХ	43
Качинська Ю. О., Степанова О. І. УКРАЇНСЬКИЙ ФОЛЬКЛОР ЯК ЗАСІБ МОРАЛЬНО – ЕТИЧНОГО ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	45
Клімук Л.М., Давнюк С.В. ПСИХОЛІНГВІСТИЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРИ МОВЛЕННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ	47
Ковальчук Д. В., Поліщук Н.В. ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ ЗНАНЬ НА УРОКАХ ТРУДОВОГО НАВЧАННЯ	48
Колоднюк Т. Ю., Горобаха Н. М. ВИКОРИСТАННЯ ПІЗНАВАЛЬНИХ КНИГ ПРО ПРИРОДУ У ЕКОЛОГІЧНІЙ ОСВІТІ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	50
Колосніченко Т. О., Дичківська І. М. ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ПІЗНАВАЛЬНОЇ АКТИВНОСТІ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	52
Кононець А.В., Лісова С. В. ФОРМУВАННЯ ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ В УЧНІВ 9 КЛАСУ ПРИ ПРОЕКТУВАННІ ВИШИТИХ ВИРОБІВ НА ТРАДИЦІЯХ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ	53
Кот Ю. І., Косарева О.І. ФОРМУВАННЯ ОБРАЗУ СВІТУ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	55
Котляй Т.О., Юсенко А.С. ДОСЛІДЖЕННЯ ПАДІННЯ АКТИВНОСТІ УЧНІВ НА ПРОТЯЗІ ДОБИ ТА УРОКУ: ПРИЧИНИ ТА ШЛЯХИ ЇХ ПОДОЛАННЯ.....	57

Красовська О. Л., Галатюк Ю. М. ДОМАШНІ ДОСЛІДЖЕННЯ ЯК ЗАСІБ АКТИВІЗАЦІ НАВЧАННЯ ФІЗИКИ В ЗАГАЛЬНООСВІТНІЙ ШКОЛІ	58
Кутянська С. І., Давнюк С.В. РОЗВИТОК ТЕКСТОТВОРЧОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ ТА ТЕКСТОТВОРЧИХ УМІНЬ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ	60
Лапкевич Л.В., Яковичина Т.В. СУТНІСТЬ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРОСВІТИ СУЧАСНИХ БАТЬКІВ	61
Латинник Ю.Б., Козлюк О. А. ФОРМУВАННЯ У СТАРШИХ ДОШКІЛЬНИКІВ КОМУНІКАТИВНО-МОВЛЕННЄВОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ В ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ДРУГОЇ (АНГЛІЙСЬКОЇ) МОВИ	63
Левандовська А.М., Поніманська Т.І. ВИКОРИСТАННЯ ГРИ У СОЦІАЛЬНІЙ АДАПТАЦІЇ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	64
Лютко Т.Г., Косарева О.І. ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ДО СОЦІАЛІЗАЦІЇ ДОШКІЛЬНИКІВ ... 66	66
Магрело О. К., Юсенко А. С. ТИПОВІ ПРОФЕСІЙНІ ЗАХВОРЮВАННЯ ВИКЛАДАЧІВ	68
Макаревич І.О., Крайчук О. В. ОСОБЛИВОСТІ ВИВЧЕННЯ МАТЕМАТИКИ В ПРОФІЛЬНИХ КЛАСАХ У СУЧАСНИХ УМОВАХ	69
Максимчук М.Є., Гринькова Н.М. ДО ПРОБЛЕМИ МОРАЛЬНОГО ВИХОВАННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ... 71	71
Малькова І.Я., Яковичина Т.В. ПОНЯТТЯ “КОМПЕТЕНЦІЯ” І “КОМПЕТЕНТНІСТЬ” У ТЕОРІЇ ОСВІТИ	73
Маркевич І. О., Юсенко А. С. САНИТАРНО-ГІГІЄНИЧНІ ВИМОГИ ДО НАВЧАЛЬНИХ КАБІНЕТІВ МАТЕМАТИКИ	75
Миронюк О.В., Юсенко А. С. РИЗИКИ ТРАВМУВАННЯ НА УРОКАХ МАТЕМАТИКИ	76
Мігалі С. О., Сингаївський Д.В., Трофімчук В. М. ГРАФІЧНІ ЗАДАЧІ – ВАЖЛИВИЙ ЗАСІБ РОЗВИТКУТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ УЧНІВ	78
Мокрик Л.Ф., Маліновська Н.В. АУДІОВАННЯ ЯК ВИД НАВЧАЛЬНО-МОВЛЕННЄВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТАРШИХ ДОШКІЛЬНИКІВ	79
Момоток Т. В., Іванова Л. І. ФОРМУВАННЯ ЧИТАЦЬКОЇ САМОСТІЙНОСТІ НА УРОКАХ ПОЗАКЛАСНОГО ЧИТАННЯ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ	80
Морозова Т. П. СТУДЕНТСЬКИЙ БЛАГОДІЙНИЙ КЛУБ У КОНТЕКСТІ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ	82
Научук К.Я., Лісова С. В. ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА УЧНІВ СТАРШИХ КЛАСІВ ЗАСОБАМИ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА УРОКАХ ТРУДОВОГО НАВЧАННЯ (ТЕХНОЛОГІЙ)	85
Никонюк І.Л., Яковичина Т.В. РОЗВИВАЛЬНЕ НАВЧАННЯ, ЙОГО ВПЛИВ НА ФОРМУВАННІ ТВОРЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ СТУДЕНТІВ ВНЗ	86
Нітовський І.В., Лесняк Н. В. ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА УРОКАХ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ	88
Ободяньський О. В., Фещук Ю. В. РОЗВИТОК ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ УЧНІВ СТАРШИХ КЛАСІВ В ПРОЦЕСІ ПРОФІЛЬНОГО НАВЧАННЯ (ДЕРЕВООБРОБКА) З ВИКОРИСТАННЯМ МЕТОДУ МОДЕЛЮВАННЯ	90
Осовська О.В., Шевчук О.А. КОМПЕТЕНТНІСТЬ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЩОДО ЇХНЬОЇ БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ	92
Остапчук Н. О. РОЗКРИТТЯ ІНДИВІДУАЛЬНОСТІ ДИТИНИ У ОСОБИСТІСНОМУ ПЕДАГОГІЧНОМУ СПІЛКУВАННІ	94
Павловська І. Ю. Янцур Л. А. ФОРМУВАННЯ САМОСТІЙНОСТІ ЯК БАЗОВОЇ ЯКОСТІ ОСОБИСТОСТІ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЗАСОБАМИ ОБРАЗОТВОРЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	95
Павловська В.В., Петренко О.Б. ДО ПИТАННЯ ІСТОРІЇ ГЕНДЕРНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ В РЕСПУБЛІЦІ ПОЛЬЩА	96
Пасічник К. В., Поніманська Т.І. ФОРМУВАННЯ ГУМАНІСТИЧНИХ ЦІННОСТЕЙ У ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	98
Пастернак І. Д., Дичківська І. М. ВИХОВАННЯ БЕЗПЕЧНОЇ ПОВЕДІНКИ ДІТЕЙ В СОЦІАЛЬНОМУ СЕРЕДОВИЩІ НА РІЗНИХ ЕТАПАХ ДОШКІЛЬНОГО ДИТИНСТВА	100
Петренко С.В. РОЛЬ КУРСУ «ОСНОВИ ІНТЕРНЕТ» У ФОРМУВАННІ ІКТ-КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ У ПРЕДМЕТНІЙ ОБЛАСТІ	101
Петришина С.В., Колупаєва Т.Є. ВИХОВНА ДІЯЛЬНІСТЬ ШКОЛИ У ФОРМУВАННІ МОРАЛЬНИХ ЯКОСТЕЙ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ	102
Петрук І. А., Лесняк Н.В. ІГРОВІ ЗАСОБИ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНО-ПРАКТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ	104
Пікалова М. В., Михайліченко М.В. ДО ПРОБЛЕМИ ВИКОРИСТАННЯ ПРОЕКТНОЇ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ПЕРСПЕКТИВНОЇ ІННОВАЦІЇ У СУЧАСНІЙ ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ	105
Поліщук Л.В., Давнюк С.В. МЕТОДИ ТА ПРИЙОМИ РОЗВИТКУ ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ УЧНІВ У РОБОТІ НАД ТЕКСТОМ	107
Поліщук К. Л., Янцур М.С. МЕТОДИКА ПРОВЕДЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ПРОСВІТИ УЧНІВ СТАРШИХ КЛАСІВ У ПРОЦЕСІ ПРОФІЛЬНОГО НАВЧАННЯ («КУЛІНАРІЯ») З ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ	109
Полюхович Н.В. MS EXCEL ЯК БАЗОВИЙ ПРОГРАМНИЙ ЗАСІБ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ЕКОНОМІКИ ДО РОЗВ'ЯЗУВАННЯ ЗАДАЧ ФАХОВОГО СПРЯМУВАННЯ	110
Придок А.М., Юсенко А.С. РЕГЛАМЕНТАЦІЯ РОБОТИ ЗАГАЛЬНООСВІТНІХ ШКІЛ ТА КОРИСТУВАЧІВ ПК З ТОЧКИ ЗОРУ ОХОРОНИ ПРАЦІ	112
Рабченко Н. А., Юсенко А. С. РЕГЛАМЕНТАЦІЯ ПРАЦІ І ВІДПОЧИНКУ НА УРОКАХ МАТЕМАТИКИ	113
Радкевич Б.В., Косарева О. І. ФОРМУВАННЯ ЧАСОВОГО АСПЕКТУ ОБРАЗУ-Я У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	115

Радченко К.В., Кристопчук Т. Є. РУХЛИВІ ІГРИ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ МОРАЛЬНО-ВОЛЬОВИХ ЯКОСТЕЙ ОСОБИСТОСТІ ДОШКІЛЬНИКІВ	117
Ражик Г.В., Шевчук Т.Б. РОЗВИТОК КОМУНІКАТИВНО-МОВЛЕННЄВИХ УМІНЬ У МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ	118
Раїмова А.Ш., Яковичина Т.В. ЕТИКА ВЧИТЕЛЯ ТА ПЕДАГОГІЧНИЙ ТАКТ	120
Ревюк Н. С., Коваль Г.П. ОРГАНІЗАЦІЯ ЗВУКОВОЇ РОБОТИ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ РОЗДІЛУ «ЗВУКИ І БУКВИ»	121
Ройко С. В., Павлюк Т.О. ІНФОРМАТИЗАЦІЯ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ ЯК ПЕДАГОГІЧНА ПРОБЛЕМА	123
Романюк І.В., Горобаха Н. М. ВПЛИВ ЕКОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ НА РОЗВИТОК МОРАЛЬНИХ ПОЧУТТІВ У ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	124
Романюк А. А. СПЕЦИФІКА ТА СТРУКТУРА УРОКУ ІНФОРМАТИКИ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ	126
Саковець М.В., Іванова Л. І. ЛІТЕРАТУРОЗНАВЧИЙ ПІДХІД ДО ВИВЧЕННЯ ТВОРІВ НА УРОКАХ ЧИТАННЯ	129
Секач А.А., Дубинина Д.Н. КОМУНІКАТИВНОЕ РАЗВИТИЕ ЛИЧНОСТИ РЕБЕНКА В УСЛОВИЯХ БЛИЗКОРОДСТВЕННОГО РУССКО-БЕЛОРУССКОГО ДВУЯЗЫЧИЯ	131
Сирота О.В., Яковичина Т.В. ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ У СУЧАСНОМУ НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОМУ ПРОЦЕСІ	133
Сиротюк В.О., Павлюк Т. О. ВИКОРИСТАННЯ ПАЛИЧОК КЮІЗЕНЕРА ДЛЯ НАВЧАННЯ ЛІЧБИ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	135
Сокальська О. В., Морозова Т.П. ЗАСТОСУВАННЯ ІГРОВИХ ФОРМ ПРОВЕДЕННЯ ЗАНЯТЬ З КУЛЬТУРОЛОГІЇ У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ І РІВНЯ АКРЕДИТАЦІЇ	136
Стахова І. А., Тарасенко Г. С. АКМЕОЛОГІЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ЗАСІБ ТВОРЧОГО РОЗВИТКУ ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ У СИСТЕМІ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ	138
Стельмашук Ж.Г. СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНІ ЧИННИКИ АКТУАЛІЗАЦІЇ ПРОБЛЕМИ ШКІЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ У РАДЯНСЬКІЙ ШКОЛІ (1943-1954 рр.)	140
Степчук Н. В., Кристопчук Т. Є. РЕАЛІЗАЦІЯ ЗАВДАНЬ ОСВІТНЬОЇ ЛІНІЇ «МОВЛЕННЯ ДИТИНИ» НА ІНТЕГРОВАНІХ ЗАНЯТТЯХ У ДОШКІЛЬНОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ	142
Стреха Т. Н., Стреха Е. А. КИТАЙСКИЕ ПОСЛОВИЦЫ И ПОГОВОРКИ О ТРУДЕ И ТРУДОВОМ ВОСПИТАНИИ	143
Тимошук О.С. ОСНОВНІ НАПРЯМИ ПРАЦЕОХОРОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВЧИТЕЛЯ ТЕХНОЛОГІЙ	144
Ткач А. М., Коваль Г.П. ФОРМУВАННЯ ГРАМАТИЧНИХ ЗНАТЬ, УМІНЬ ТА НАВИЧОК В УЧНІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ (НА МАТЕРІАЛІ ВИВЧЕННЯ ІМЕННИКА)	145
Томчук Н. В., Швидків М. Л. ВИКОРИСТАННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ СПАДЩИНИ ВАЛЕРІЯ ВИСОТСЬКОГО В ПРАКТИЦІ ПОСТАНОВКИ ГОЛОСУ	147
Уніч В. В., Гудовсек О. А. КРЕДИТНО-МОДУЛЬНЕ НАВЧАННЯ У ВНЗ	149
Холенкова Ю. О., Малиновська Н.В. ВПЛИВ КОНСТРУКТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА ФОРМУВАННЯ МОВЛЕННЄВОЇ ОСОБИСТОСТІ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	151
Цесар В.Р., Малиновська Н. В. РОЗВИТОК ФОНЕТИЧНИХ НАВИЧОК СТАРШИХ ДОШКІЛЬНИКІВ ЗАСОБАМИ ТЕАТРАЛІЗОВАНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	152
Цетнар І. П., Тарасенко Г. С. ДОРОСЛИЙ ЯК ЧИННИК СОЦІАЛІЗАЦІЇ ОСОБИСТОСТІ ДИТИНИ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	153
Чаплигіна Л.Р., Шевців З.М. ТРАДИЦІЙНІ ТА ІННОВАЦІЙНІ ОРГАНІЗАЦІЇ МЕТОДИЧНОЇ РОБОТИ	155
Чернякович С., Горбатова Е.В. ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ИГРОВЫХ ПРИЕМОВ В ИЗОБРАЗИТЕЛЬНОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ДЕТЕЙ СТАРШЕГО ДОШКОЛЬНОГО ВОЗРАСТА	157
Чорнобай О. Ю., Тарасенко Г. С. НАСТУПНІСТЬ У ТВОРЧОМУ РОЗВИТКУ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО І МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ	158
Шварц Н. В., Дупак Н.В. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ БЕЗПЕЧНОЇ ПОВЕДІНКИ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ В ІНТЕРНЕТ-ПРОСТОРІ	160
Шекель Н. М., Середюк Л. А. ОСОБЛИВОСТІ ПРОФЕСІЙНОГО САМОВИЗНАЧЕННЯ В СТАРШОМУ ШКІЛЬНОМУ ВІЦІ	161
Шило С.В., Твердохліб І.А. ОСОБЛИВОСТІ ІНТЕГРАЦІЇ НАВЧАЛЬНОЇ СКЛАДОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УЧНІВ	164
Шилюк М. О., Сингаївський Д. В. ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ КУЛЬТУРИ УЧНІВ СТАРШИХ КЛАСІВ У ПРОЦЕСІ ПРОФІЛЬНОГО НАВЧАННЯ З ВИКОРИСТАННЯМ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ	165
Шпичак І. П. ЗАСТОСУВАННЯ ПСИХОАНАЛІТИЧНИХ ПІДХОДІВ ДО ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ У ДИТЯЧОМУ БУДИНКУ-ЛАБОРАТОРІЇ «МІЖНАРОДНА СОЛІДАРНІСТЬ» (1921-1925 РР.)	166
Шроль Т.С., Павлова Н.С. ІНДИВІДУАЛЬНЕ НАВЧАЛЬНО-ДОСЛІДНЕ ЗАВДАННЯ ЯК ЗАСІБ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ	168
Шумська О. О., Карпенчук С.Г. ПЕДАГОГІЧНІ ПОГЛЯДИ В.О. СУХОМЛИНСЬКОГО	170
Ярмусь І. В., Янцур Л.А. ФОРМУВАННЯ ХУДОЖНЬО-ПРОДУКТИВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ СТАРШИХ ДОШКІЛЬНИКІВ У ОБРАЗОТВОРЧІЙ ДІЯЛЬНОСТІ	171

Молодий психолог

Бірук Г. О., Рудюк О.В. ОПТИМІЗАЦІЯ ПСИХОЛОГІЧНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ ТВОРЧОЇ САМОАКТУАЛІЗАЦІЇ СУЧАСНОЇ МОЛОДІ.....	173
Варійчук З. В., Петренко О.Б. ОСОБЛИВОСТІ ЕМОЦІЙНОГО ВИГОРАННЯ У ПРАЦІВНИКІВ ОВС З РІЗНИМ ПРОФЕСІЙНИМ СТАЖЕМ.....	173
Вус Т. В., Шевчук О. А. ВПЛИВ НА ЖИТТЄДІЯЛЬНІСТЬ ЛЮДИНИ ПСИХОЛОГІЧНИХ ТА ФІЗИЧНИХ НЕБЕЗПЕК.....	174
Гошовська Н. В. МОДЕЛЬ ВЗАЄМОДІЇ КЕРІВНИКА ПТНЗ ІЗ ПСИХОЛОГІЧНОЮ СЛУЖБОЮ.....	177
Дубенська В. В., Гринькова Н.М. ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ МОРАЛЬНОГО ВИХОВАННЯ УЧНІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ У ПРОЦЕСІ ВЗАЄМОДІЇ ЗАГАЛЬНООСВІТНІХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ ТА СІМ'Ї.....	179
Кочубей О.С., Михальчук Н. О. ПСИХОЛОГІЧНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ СТУДЕНТІВ (МАЙБУТНІХ ПЕРЕКЛАДАЧІВ) ЯК СКЛАДОВІ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ.....	181
Логвинчук Г., Ямницький В.М. ЕКСПЕРЕМЕНТАЛЬНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ОСОБЛИВОСТЕЙ РОЗВИТКУ ТВОРЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ ОСОБИСТОСТІ МАЙБУТЬОГО ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ.....	183
Мирончук І. В., Руденко Н.М. АНАЛІЗ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИХ ЧИННИКІВ ШКІЛЬНОЇ НЕУСПІШНОСТІ УЧНІВ ПІДЛІТКОВОГО ВІКУ.....	184
Новік Л.О., Ямницький В.М. ВИКЛАДАЧ ЯК ФАКТОР ВПЛИВУ НА ФОРМУВАННЯ ІМІДЖУ СТУДЕНТА.....	186
Петрова Т. О., Юрчук М. В. ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВЧИТЕЛІВ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ.....	188
Смулка І. П., Сяський А.О. ПСИХОЛОГІЧНІ МЕТОДИ В ОХОРОНІ ПРАЦІ. ПСИХОЛОГІЧНІ ФАКТОРИ ТА ЗАХОДИ ЩОДО ПІДВИЩЕННЯ БЕЗПЕКИ ПРАЦІ.....	189
Тищенко І. А. ПОНЯТТЯ САМОРЕАЛІЗАЦІЇ ОСОБИСТОСТІ У РУСЛІ ВІКОВИХ ТА ГЕНДЕРНИХ АСПЕКТІВ.....	190